

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/19/2019
Identifikačné číslo spisu: 5117010969
Dátum vydania rozhodnutia: 23.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. František Mozner
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5117010969.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému Bc. R. F. pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na verejnom zasadnutí konanom 23. júna 2020 v Bratislave o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Žilina zo 7. februára 2018, sp. zn. 29T/82/2017 takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovuje, že rozsudkom Okresného súdu Žilina zo 7. februára 2018, sp. zn. 29T/82/2017, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por. porušený zákon v ustanovení § 44 Tr. zák. v prospech obvineného Bc. R. F..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušuje rozsudok Okresného súdu Žilina zo 7. februára 2018, sp. zn. 29T/82/2017, vo výroku o treste, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušený výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikazuje Okresnému súdu Žilina, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom zo 7. februára 2018, sp. zn. 29T/82/2017, ktorému predchádzalo prijatie vyhlásenia obvineného Bc. R. F. o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, uznal tohto vinným z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 6. júna 2016 v priestoroch garáží obchodného centra Aupark v Žiline, Veľká okružná č. 59/A, po predchádzajúcej ústnej dohode s V. E., predmetom ktorej bolo sprostredkovanie kúpy bližšie nešpecifikovaného 3-izbového bytu v Ž. na O. ulici, prevzal od V. E. sumu 1.000,- eur a sumu 54.000,- Kč (1.998,30 eura), ktoré mali byť províziou pre bližšie nezisteného exekútora a následne dňa 8. júna 2016 v kaviarni opäť v priestoroch obchodného centra Aupark v Žiline prevzal od V. E. sumy 80,- eur a 109,- eur ako doplatok za zmenu menového kurzu českých korún a eur a poplatok na zahájenie exekúcie za odkúpenie bytu, pričom v dohodnutej lehote troch mesiacov od prevzatia peňazí kúpu bytu

nesprostredkoval a ani nevrátil poskytnuté finančné prostriedky, a to napriek viacerým výzvam V. E., pričom Bc. R. F. už v čase prevzatia finančných prostriedkov vedel, že nebude konať v zmysle dohody a takto získané prostriedky použil pre vlastnú potrebu, čím V. E. spôsobil svojim konaním škodu vo výške 3.187,30 eura,

dňa 17. júna 2016 v priestoroch garáží obchodného centra Aupark v Žiline, Veľká okružná č. 59/A, potom, čo ako sprostredkovateľ uzavrel s Ing. Q. V. ako záujemcom o zmluvu o sprostredkovaní, datovanú 14. júna 2016, predmetom ktorej bolo v lehote do 10. septembra 2016 zaistiť záujemcovi Ing. Q. V. možnosť uzatvorenia kúpnej zmluvy na bližšie nešpecifikovaný 3-izbový byt v Ž. na O. ulici, prevzal od Ing. Q. V. ako odmenu za sprostredkovanie sumu 3.000,- eur a následne 21. júna 2016 opäť v priestoroch obchodného centra Aupark v Žiline prevzal od neho sumu 106,- eur ako doplatok za byt, pričom v dohodnutej lehote Bc. R. F. nesprostredkoval uzatvorenie kúpnej zmluvy ani nevrátil poskytnuté finančné prostriedky, napriek viacerým výzvam Ing. Q. V., pričom Bc. R. F. už v čase prevzatia finančných prostriedkov vedel, že nebude konať v zmysle dohody a takto získané finančné prostriedky použil pre vlastnú potrebu, čím Ing. Q. V. spôsobil svojim konaním škodu vo výške 3.106,- eur.

Okresný súd podľa § 44 Tr. zák. upustil u obvineného Bc. R. F. od uloženia súhrnného trestu, pretože mal za to, že súhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťosem mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu s probačným dohľadom na tri roky, ktorý bol obžalovanému uložený rozsudkom okresného súdu z 27. júla 2016, č. k. 1T/11/2015-280, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 18. mája 2017, č. k. 3To/21/2017-325, je na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a dostatočný.

Zároveň podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodeným V. E. škodu vo výške 3.187,30 eura a Ing. Q. V. škodu vo výške 3.106 eur.

Ihneď po vyhlásení tohto rozsudku sa príslušný prokurátor, obvinený Bc. R. F. a tiež obaja poškodení vzdali práva podať odvolanie.

Proti rozsudku okresného súdu, ktorý bol príslušnému prokurátorovi doručený 12. februára 2018, podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) 30. júla 2018 na podnet predsedu okresného súdu dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., a to v neprospech obvineného Bc. R. F..

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľ uviedol, že okresný súd pri posudzovaní súbehu trestných činov v predmetnej veci pochybil, pretože podmienky pre uloženie súhrnného trestu neboli splnené vo vzťahu k odsúdeniu rozsudkom z 27. júla 2017, sp. zn. 1T/11/2015, v spojení s uznesením krajského súdu z 18. mája 2017, sp. zn. 3To/21/2017, ale vo vzťahu k odsúdeniu trestným rozkazom okresného súdu z 25. mája 2017, sp. zn. 3T/2/2017. Vyslovil pritom názor, že viac trestných činov je v súbehu len potiaľ, pokiaľ medzi prvým a posledným z nich nebol vyhlásený súdom prvého stupňa odsudzujúci (hoci aj neprávoplatný) rozsudok za nejaký trestný čin. Ak bol trestný čin spáchaný po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku súdom prvého stupňa, nejde o súbeh, a teda je vylúčené uloženie súhrnného trestu, aj keď bol tento rozsudok v ďalšom konaní zrušený a nový odsudzujúci rozsudok súd prvého stupňa vyhlásil až po spáchaní trestného činu, za ktorý sa ukladá trest.

Preto postupom okresného súdu, ktorý v trestnej veci 29T/82/2017 upustil od uloženia súhrnného trestu, pretože mal za to, že súhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťosem mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu s probačným dohľadom na tri roky, ktorý bol uložený rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1T/11/2015 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3To/21/2017, je na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a dostatočný, bol porušený zákon v prospech obvineného.

V podstate z týchto dôvodov minister spravodlivosti navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky 1) podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že napadnutým rozsudkom okresného súdu bol vo výroku o treste

porušený zákon v ustanovení § 44 Tr. zák. v prospech obvineného Bc. R. F.; 2) podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil vo výroku o treste a zrušil tiež všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad; 3) podľa § 388 ods. 1 Tr. por. okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Obvinený Bc. R. F. v písomnom vyjadrení k dovolaniu prostredníctvom pre dovolacie konanie ustanovenej obhajkyne uviedol, že s tvrdeniami ministra spravodlivosti nesúhlasí a je toho názoru, že v jeho veci bolo ustanovenie § 44 Tr. zák. o upustení od súhrnného trestu aplikované správne. Poukázal pritom na dátumy spáchania jednotlivých skutkov.

Prokurátorka príslušnej okresnej prokuratúry sa vo svojom písomnom vyjadrení s dôvodmi uvedenými v podanom dovolaní stotožnila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané ministrom spravodlivosti ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 1 Tr. por., na podnet osoby, ktorej zákon právo na podanie dovolania nepriznáva, proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. a) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por., s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodov dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Tr. por. najvyšší súd viazaný jeho dôvodmi (§ 385 ods. 1 Tr. por.) preskúmal následne zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého rozhodnutia, proti ktorému podal minister spravodlivosti dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, a zistil, že dovolateľom vecne uplatnený dovolací dôvod je v posudzovanej veci daný.

Úvodom tejto časti považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že uloženie súhrnného trestu a upustenie od jeho uloženia prichádza do úvahy iba v prípade, ak súd odsudzuje páchatel'a za ďalší z viacčinne sa zbiehajúcich trestných činov. Pritom medzníkom, ktorý oddeľuje viacčinný súbeh trestných činov od recidívy, je vyhlásenie prvého odsudzujúceho rozsudku za iný trestný čin toho istého páchatel'a, a to i vtedy, ak v rámci opravného konania je takýto rozsudok zrušený, pokiaľ nakoniec dôjde k odsúdeniu páchatel'a. V okolnostiach posudzovanej veci treba zároveň zdôrazniť, že povahu odsudzujúceho rozsudku má aj trestný rozkaz a účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú jeho doručením obvinenému (§ 353 ods. 8 Tr. por.). Preto ak spáchal obvinený ďalší trestný čin v dobe medzi doručením trestného rozkazu, ktorým bol odsúdený za jeho skorší trestný čin, a vyhlásením odsudzujúceho rozsudku, ktorým bol tento trestný rozkaz po jeho zrušení v dôsledku podaného odporu nahradený, nejde už o viacčinný súbeh týchto trestných činov, ale o tzv. nepravú recidívu, a teda za oba tieto trestné činy je nutné ukladať samostatné tresty [pozri tiež stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 59/2018].

Vychádzajúc z uvedeného bolo pre rozhodnutie najvyššieho súdu podstatným zistenie, že pokračovací prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., za ktorý bol obvinený dovolaním napadnutým rozsudkom odsúdený, spáchal (dokončil) obvinený 21. júna 2016, t. j. až potom, čo mu bol 9. decembra 2015 doručený trestný rozkaz okresného súdu z 30. novembra 2015, sp. zn. 1T/11/2015, za jeho skôr (10. decembra 2013) spáchaný prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. A ako už bolo vysvetlené vyššie, z pohľadu časového rozhrania medzi viacčinným súbehom a recidívou je irelevantné, že predmetný trestný rozkaz bol následne v dôsledku podaného odporu zrušený. Podstatné je to, že vo veci vedenej pod sp. zn. 1T/11/2015 k odsúdeniu obvineného napokon došlo, a to rozsudkom okresného súdu z 27. júla 2016, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 18. mája 2017, sp. zn. 3To/21/2017. Uvedené trestné činy teda neboli spáchané vo viacčinnom súbehu a okresný súd nepostupoval správne, ak dovolaním napadnutým rozsudkom upustil od uloženia súhrnného trestu vo vzťahu k skoršiemu odsúdeniu obvineného vo veci vedenej pod sp. zn. 1T/11/2015.

Na rozdiel od dovolateľa však dospel najvyšší súd k záveru, že príčina ním správne vecne označenej chyby napadnutého rozhodnutia nespočíva v nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ale v tom, že pri zisťovaní skutkového stavu boli závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné pripomenúť, že ak z okolností prejednávaneho prípadu a z prechádzajúcich odsúdení obžalovaného vyplýva potreba uloženia súhrnného trestu (§ 42 Tr. zák.), je súd povinný na hlavnom pojednávaní vykonať dokazovanie prečítaním podstatného obsahu spisov o predchádzajúcich odsúdeniach, aby záver súdu o tom či má byť ukladaný súhrnný trest alebo nie, mal oporu vo vykonanom dokazovaní na hlavnom pojednávaní a nevychádzal len zo všeobecných odborných znalostí a úvah súdu (pozri tiež rozhodnutie zverejnené v Zbierke pod č. 55/2013). Preskúmaním predloženého spisového materiálu dovolací súd zistil, že prvostupňový súd vykonal dokazovanie iba prečítaním rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. mája 2017, sp. zn. 3To/21/2017, bez toho, aby vykonal dokazovanie aj prečítaním ďalších podstatných častí súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 1T/11/2015 (už zmieneného trestného rozkazu, doručenky preukazujúcej jeho doručenie atď.). V dôsledku tohto nesprávneho postupu okresného súdu nebol obvinenému za trestný čin, zo spáchania ktorého bol uznaný vinným, uložený žiaden trest, hoci na upustenie od uloženia súhrnného trestu (vo vzťahu k odsúdeniu vo veci vedenej pod sp. zn. 1T/11/2015) u neho neboli splnené zákonné podmienky, čím bolo zásadným spôsobom ovplyvnené jeho postavenie, a to v jeho prospech (§ 371 ods. 5 Tr. por.).

Pokiaľ ide o odchýlne „právne posúdenie“ dovolateľom vytknutej chyby, najvyšší súd dodáva, že pri zisťovaní dôvodov dovolania je rozhodujúce ich vecné vymedzenie dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Tr. por. Preto ak dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Tr. por., ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por., než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por., dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasl. Tr. por. a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012).

Na základe týchto dôvodov rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Súd prvého stupňa pritom bude v rámci nového prerokovania veci povinný doplniť dokazovanie prečítaním podstatného obsahu jeho trestných spisov vedených pod sp. zn. 1T/11/2015 a sp. zn. 3T/2/2017 (prípadne aj ďalších týkajúcich sa následných odsúdení obvineného) a súc viazaný vyššie vysloveným právnym názorom opätovne rozhodnúť o treste, keďže výroky o vine a náhrade škody zostali týmto rozsudkom nedotknuté.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.